

Na acceptatie werkt verplichting het best

Wie een succesvol stimuleringsbeleid voor groendaken wil voeren, redt het waarschijnlijk niet met subsidie alleen. Een vergelijkend internationaal onderzoek tussen vijf steden die veel belang hechten aan de komst van groendaken, leert dat verplicht stellen uiteindelijk het meest effectief is.

Wat is het verschil tussen de steden Stuttgart en Basel enerzijds, en Chicago, Londen en Rotterdam anderzijds? De eerste twee steden hebben verhoudingsgewijs 25 keer meer van het beschikbare dakoppervlak vergroend dan de andere drie. Maar Stuttgart en Basel stimuleren dan ook al wat langer groene daken (sinds respectievelijk 1986 en 1996) dan Chicago (2003), Londen (2004) en Rotterdam (2008). Bovendien hebben ze de aanleg ervan bij nieuwbouw enige jaren geleden zelfs verplicht gesteld. Tja, dan gaat het hard natuurlijk. Maar ook opvallend: In Stuttgart en Basel zijn groendaken goedkoper dan in de andere drie steden.

“Daar waar ze verplicht zijn gesteld, zijn groendaken een echte markt

geworden”, verklaart Heleen Mees. “Dat heeft uiteraard te maken met intensievere concurrentie door een grotere vraag, maar bijvoorbeeld ook met de schaalvoordelen en innovaties die hierdoor ontstaan.”

Mees hoopt straks te promoveren als milieu-maatschappijwetenschapper aan de Universiteit Utrecht en is als onderzoeker verbonden aan het nationaal programma Kennis voor Klimaat. “Dit onderzoeksprogramma bekijkt hoe we in Nederland inspelen op de klimaatverandering”, zegt ze, “en wat beter of anders kan. Met name de verhoging van het waterpeil is natuurlijk heel bedreigend voor ons land, en zeker voor een stad als Rotterdam. Daarom is Rotterdam ook deelnemer aan Kennis voor Klimaat. De stad kwam met de vraag een vergelijkende

'Daar waar groendaken verplicht zijn, zijn ze ook het goedkoopst'

studie uit te voeren naar bestuurlijke arrangementen ter bevordering van groene daken als innovatieve maatregel voor waterberging in dicht stedelijk gebied. Die studie heb ik uitgevoerd."

Minder rioollasten

Waar Basel Worldcapital of Green Roofs is, mag Rotterdam de Nederlandse Groendak Hoofdstad genoemd worden. De stad heeft niet alleen de grootste oppervlakte groendak, maar besteedt ook het meeste geld aan het stimuleren van de aanleg hiervan. "Zo zijn Basel en Stuttgart ook begonnen", aldus Mees, "maar vanuit andere aanleidingen dan Rotterdam dat op zoek is naar waterbuffering en -berging

Nooit spijt van groene daken

Het stimuleren van groene daken heet in wetenschappelijke kringen een no regret-maatregel: iets waar je nooit spijt van zult krijgen. Groene daken brengen immers geen enkele nadelen met zich mee en alleen maar voordelen. Waterterughouding, fijnstof afvangen, CO₂-reductie, energiebesparing door reductie van koellast, vermindering van hittestress in steden... En meer. In Basel bijvoorbeeld, ook wel de mondiale capital of green roofs genoemd, zijn groendaken geïntroduceerd omdat het gemeentebestuur een bijdrage wilde leveren aan de biodiversiteit binnen de stadsgrenzen. Dat is natuurlijk ook een argument. Een heel goed argument zelfs.

(zie ook het kader, red). Daarnaast bedachten ze aanvullende stimuleringsmaatregelen zoals een uitgebreid communicatieprogramma over de voordelen, een wedstrijd voor innovatieve groendakideeën en meer van dit soort zaken. Toen de acceptatiegraad fors was verhoogd, zijn ze overgegaan naar een verplichting bij nieuwbouw, zónder subsidie, maar wel gecombineerd met een heffingskorting van minimaal 50 procent op de rioollasten."

Verplichtstelling is in Nederland een lastig verhaal, weet Mees, omdat het Bouwbesluit hier landelijk en niet plaatselijk is vormgegeven. Bovendien accepteren nog lang niet alle waterschappen groendaken als een duurzame oplossing voor waterberging. Mees: "Ze hebben bijvoorbeeld geen garantie dat een aangelegd groendak ook altijd een groendak blijft."

Adviezen

Wat Rotterdam dan nog wél kan doen om meer groendaken te krijgen, staat in de adviezen die zij de stad heeft gegeven. Zoek het in andere oplossingen dan alleen subsidie. Maak met de woningcorporaties – die veel portiekflats met platte daken hebben – échte afspraken over groendaken, liefst in de vorm van convenanten. Neem groendaken op in duurzaamheids prestatienormen zoals GRP Gebouw of BREEAM. Ga ook eens met de energiebedrijven praten, want zonnepanelen presteren beter op groendaken, dus misschien zien ook zij er brood in. "Wees in ieder geval creatief in je denken", aldus Mees. "Maak daken multifunctioneel, of verhuur groendaken desnoods als openbaar stukje grond. De ruimte is immers schaars in steden. Zo zijn er vast nog meer innovatieve oplossingen te bedenken." *L*

